

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Elfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 — K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 — K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Művelés díjazásán szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A békét fegyvereink győzelme s a hadikölcsön imponáló sikere hozza meg.

Készület Úrnapra.

A nagy Szaharában virágos oázis a nagy lehervadásban új tavasz nyitása; ez nekünk az Úrnap a szorongatás súlyos napjaiban. Főlséges „Sursum Corda“, mely azt mondja, hogy ha nehéz is az élet, nem szabad elkeserednetek, ha beborult is fölöttetek, nem szabad szomorúságba merülnötök, hiszen sokkal több, aminek örülhettek, mint ami miatt nehéz a szívetek.

Azt mondja az Úrnap, hogy szentegyházaink csendjében velünk van a szerető s magát nekünk adó Isten, tehát a minden jó, minden hiány nélkül. Igaz hogy mindez a hit látolya alá vagyon rejtve, de ez annak bizonyosságán s boldogító voltán mit sem változtat.

Tán sokat vesztettél s a prófétával nyoszorógsz az Ur előtt: „Most tehát, Uram, vedd el kérék az én lelkemet tőlem; mert jobb nekem a halál, mint az élet.“ (Jon. 4. 3.) pedig csak ki kellene nyitni szemeidet s látnád, hogy tulajdonképpen mindannyiunk bőségesen kárpótolva vagy: itt van a te Üdvözítő s szívének minden kincsét felajánja neked: „Jőjtek, merítsetek a Megváltó forrásaiból.“ (Sz. 12. l.). — Nem őv meg a fájdalomtól, hanem letörhetetlen erőt ad annak hősiesség hordozásához — s beborult lelked boltozatára fölhozza a nagy, örök remények égi szivárványát.

Ujongó szent örömmel ünnepli az egyház a velünk levő Urnak, az isteni Emmánuelnek e napját, amely a mi napunk is, hiszen a boldogító s győzedelmes hitnek ünnepe. Hogy a hívőknek mindez hétpecséttel lezárt könyv, azért igaz marad minden, amivel Isten szeretete bennünket megajándékozott. Mienk a tévmentes hit, a katakombák, a megnyugvás hőseinek hite, mienk a halhatatlan remény: ezeket a kincseket sem világhá-

boru vérözöne, sem forradalmak zűrzavara, sem a halál mindent megágyasztó hatalma tőlünk el nem veheti.

És minél nagyobb a szorongatás, annál odaadóbb és bizóbb szívvel csoportosulunk az Ur köré. Végre is nála van a győzelemnek s a reá következő földi békének is sorsa. És úgy fog megállani, ahogyan köztünk való jelenlétét most megbecsüljük. *Sic nos tu visita, sicut te colimus.*

Ezért kell most különösen ragyogónak, áhitatosnak, szent komolysággal s bizalommal teljesnek lennie az Ő napjának. Ne azért menjetek az urnapi körmenetre, hogy azt megnézzétek, hanem, hogy az Urban örvendeztetek s virágaitok illatával szálljon felejtő üdütandó hitetek bugyó imája s a tömjénnek imádatát kifejező füstjével együtt folyja körül őt ünnepi szívből zengő éneketek.

Előszörban az *Oltáregyletnek*, mint szentségi társulatnak tagjaitól reméljük, hogy személyes jelenléttel, a körmenetben való részvétellel fogják hitüket és szeretetüket kimutatni s hogy közülük mindenki ott lesz a maga helyén, egyszerű és előkelő, mert hiszen nem lehet megtisztelőbb és drágább dolog, mint a királyok királyának megtisztelését és dicsőségét előmozdítani. Legyen igaz, hogy „közöttetek állott pedig az, akit ti ismertek“ és az, hogy „aki megvált engem az emberek előtt, én is meg fogom őt vallani Atyám előtt“.

Az egyébként nemeslelkű Lavater, akinek nem adatott meg a hit kegyelme, azt mondta: „Ha hinni tudnám, hogy Krisztus jelen van az Oltáriszentségben, többé nem kelnék fel térdeimről.“ Mi azonban „hittünk a szeretetnek“ — hódoljunk tehát ennek mértéke szerint:

Venite, adoremus!
Jőjtek, imadjuk őt!

Üzenet a megyei munkapárt-derviseinek.

Küldi: Dr. Griger Miklós.

Fejérvármegye legutóbbi közgyűlésén szenvedély dult, vihar tombolt, a förgöteg réám zudult, az örvény körülöttem zajlott, a fékevesztett indulatok célpontja csekélységen volt. Száz torok sivalt, hogy elnémítson, száz vilámló tekintet meredt fefém, hogy megdermeszen, sőt egy-két hadonászó ököl is integezett felem, kevésbbé barátságosan és nem gyengéd cirógatást helyezve kilátásba . . .

A vereskezű és feketelékű srazejevi gyilkosok nem ütődhetek meg azon, hogy a feldühödött tömeg rájuk vetette magát; Adler is természetesen találhatta, hogy a merénylet után éles kardpengék subogtak feje fölött. En azonban hirtelen nem értettem meg, miért zudult fel ellenem a törvényhatósági bizottság munkapárti csoportja oly elementáris erővel s hősi elszántsággal, mely dicsőretére vált volna, ha nem a megyeház gránátmentes fedezékében egy fegyververtelen s védtelen pap, de az lsonzó mellett a hitszegő olasz brigantik ellen fejtette volna ki. Milyen kár, hogy Boroevics nem látta őket, a „felmentett“ és nélkülözhetetlen hősokeket, a királyhűség és hazaszeretet szent lángjától hevülő bős orozslánokat, mert bizonyos sürgős lépéseket tett volna aziránt, hogy a legközelebbi menetszázadokkal oda vezényeltessenek, hol titánokra van szükség . . . Beh kár, beh kár! Milyen fenséges s lélekemelő látvány lenne . . . körülöttük, felettük s alattuk golyózápor, gránát, tüzeső, vérzuhogás, aknarobbanás, égszakadás, földindulás halál . . . S ők, a rettenthe tetlen Tisza gárdisták mégis mennek, rohannának előre, szívükben dacos elszántsággal s ajkukon a mozsárüteg dörgését, ágyutorkok bömbölését tulharsanó a Karszi sziklái megrengető lelkes csatakiáltással: „Egy az Isten és Tisza az ő prófétája!“

„De hagyjuk! Ez alighanem ama szép álmok közé tartozik, melyek nem valósulnak meg soha. Látomány, vízió, melyet csak a munkapárti roham következtében felajzott idegei szűnnek . . . A szomorú valóság az, hogy e dicső hősoke emberfeletti energiájuknak csak egy meggyőződéséhez hű és következetes néppárti

polgártársuk megrohamozásában engedtek szabad folyást . . . Lássuk azt az „inszinnációt“, melynek nyomán a munkapárti keblekből ama fűsikeltő rivalgás tört ki, melyet megyeházunk falától Jericho földalatti, szétmállott romjai is megirgylének. Ezt mondtam: Bár a javaslat a választójogi kérdésben foglal állást, voltaképpen mégis más cél szolgál, bizalmi votum akar lenni a demiszionált kormány iránt és a törvényhatóság mozgósítása a király ellen, ki a jelen nagy időknek és a nép által hozott nagy áldozatoknak megfelelő . . . Többet nem mondhattam, mert megharagult a munkapárti tárogatók rádása . . . Ez volt ama nyilvessző, melytől talál a Tisza lovakok felhőrdültek . . .

Kérdés: igazat mondtam-e vagy nem? A király figyelve a történelmi idők menetét, szükségét érezte, hogy lanujelét adja a hazáért és trónért küzdő nép iránti elismerésének és mint nem egyes kiváltságos orszáloknak, de a véző népek uralkodója felismerte az idők szükségletét és parancsát is. A király formálisan napirendre tűzte a választójogi reformot, de Tisza a királyi kéziratot fűzőtt kommentárral balkezével visszavette azt, amit a király jobbajával nyújtott. Az öntelt gróf ki akarta játszani a királyi akaratot, — azért kellett megbuknia. A bukásról szóló hírt úgy vitte szét a táviró, mint amikor a harang szólal meg a fellámadásra s a toronytól toronyhoz rezgő hanghullámok tengere megrengető levegőt és szívetek. Tisza megbukott, új korszaknak kell kezdődnie! — ez az értes támadt fel a nemzetben. S mit tesz a menesztett kormány? Hogy a királyt megtévessze s egyoldalú párturalmát tovább is biztosítsa: pozíciót rendez magának a vármegyektől, hogy azt mint a közvélemény akaratát kiirólhessa világgá. E veszedelmes játékban a bukott kormányt az a javaslat is hivataly volt támogatni, melyet Fejérvármegye állandó választmányá magáévá tett.

S mert erre rámutattam, azért arattam vihar. Mert a határozati javaslat virágcsokrában megrühöző kigyót kipiszkáltam, rípakodtak rám azok, kik azt remélték, hogy

e csokrot pártkülönbség nélkül mellénkre tűzzük. Mert igazat mondtam, be akarták törni szegény fejemet.

Mesebeszéd az, hogy a javaslatot hazafiúi aggodalom szülte. Évek óta áll homlokterében a választói jog kérdése s Fejérvármegye közlekedési merete nyugadtól és csak most ébredett fel Tisza parancsára. Magának a határozati javaslatnak szövege is elárulja, hogy Tisza malmára hajtja a vizet, amikor megállapítja, hogy a „ma érvényben levő választójogi törvény nem hagyott sok kívánnivalót teljesítetlenül” és örvendetes tudomásul veszi a törvényhatósági bizottság, hogy e választójogot a lemondott kormány a királyi leirat közlése kapcsán kiadott kommentár szerint kiegészítésekkel tovább kiterjesztési tervezté. „Csak agyalágyult ember nem olvassa ki a sorokból azt, hogy ez a Tisza-féle választójogi reformnak helyeslése. Egyébiránt egész nyíltan kérkedtek ezzel Leopold Lajos s Paizs Gyula bizottsági tagok.

Alkotmányos országban sem lehet a király a mindenkorai többségnek vak eszköze; a legmagasabb állással fenséges kötelességek is járnak s ezek egyike az, hogy aliatvalóit a diktatúraban kéjelgő többségnek despotizmusától megóvja. E kötelességet teljesíti Károly király; nem akar egyszerű pont lenni az i betű felett, de a törvényhozás számottevő tényezője. Ez az, ami nem teszünk a munkapártnak, ez az, amiért Leopold Lajos bizottsági tag ur a kormányválságos bécsi intrikának akarta feltüntetni s ha a megyei munkapárt mindenáron szörnyűkődni akart, szörnyűkődött volna elvtársa vakmerőségén, ki a királyi akarattal megindított választójogi reformtól homli bécsi portékának bélyegezte meg s ne az én szavaimon, ki tisztelettel köszöntöttem az új korszakot, mely Károly király uralkodásává beköszönött. E következtetésre azonban ezek a papíroslelkék és újságtanócok képtelenek. Előttük csak egy cél lebeg: mindenáron biztosítani a Tisza-éra kontinuitását és a — sápot. Mindent értenek, csak azt nem, hogyan lehet eszmékért lelkesedni, melyek üzleti szempontból értéktelenek, ahogy a mocsári béka is balgaságnak tartja, hogy a pacsrta egész nap a magasban dalol, ahelyett, hogy a mocsárban lubickolna.

Ők tudják, hogy mit cselekszenek, amikor Tiszát támogatják s tüzön-vizen át követik; különösen a kálmunisták, amikor főgondnokuk mellett síkraszállnak. Sajnos, nem mondhatjuk ezt ama katolikusoktól, kik Tiszának, az Egyház esküdt ellenségének szerékét tolják. Mert kétségtelenül az. Ha a választói jogra vonatkozó felfogását idők folyamán módosította is, egyben mindig következetes maradt, abban, hogy a liberális gondolkodó intelligencia” irányító befolyását és politikai tulsúlyát fenntartani kívánja; a választói jog széles kiterjesztésének esetére egy rémet mindig fest a falra s eza klerikalizmus, vagyis az ő terminológiája szerint a közélet téréen élő, dolgozó, érvényesülő katolikusok terőlgözése, kik nem elégszék meg azzal, hogy katolikusoknak születtek,

katolikus egyházi javadalmat élveznek, hanem a katolicizmust eleven princípiumnak tekintik, a melynek végső konzekvenciáit le kell vonni az élet minden téréen, tehát nemcsak ott, ahol ez kényelmes és senki ellenszenvét nem provokálja, de — teszem azt a mi esetünkben — a megyeházán, a kálmunista tiszteletességekkel, zsidó bérlőkkel és berendelt tisztviselőkkel szemben is. Ami engem illet, utamon kívánok tovább is haladni. Mivel politikai működésem csak a megyére terjed, itt lobogtatom a néppárt keresztet zászlaját s ha a megyeházára megyek, nem gönygölitem be a kapu előtt s nem ülök rá az ülésteremben, de ott is magásra emelem s nem riázt meg a Tisza derviseinek övöltése s teletlegességekkel való fenyegetése sem. Fékelen dühökben, melyek csak igaz és szent ügynek szokás rontani, szétszedhetik a megyeház falait s a kibontott köveket megkövezhetnek, de a néppárt szep-
től nem csavarták.

Ezzel tartozom Egyházamnak, de a népek is, annak, melynek páztorja vagyok, s annak is, mely a megyeházára küldött, hogy érdekeit ott képviseljem. Tisza elkeseredett ellensége a becsületes, keresztény falusi népek. Amit most hatyudalában tett, azt megcselekedte már előbb: az ipari munkásokat a falusi nép ellen izgatta. „Egy tekintet — írja a nagy klerikalizáló — népszámlálási adatainkra, mindenkit meggyőzhet felőle, hogy a valódi általános szavazati jog segélyével a falusi néptömegek jutnak mindenkit elnyelő tulsulyra, . . . a klerikaliz demagógiának mindenre kapható könnyű játékszerei. Nem képtelen dolog e — lázítja a szociáldemokratákat — hogy azok adjanak fegyvert a klerikaliz uralom kezébe, akik nemcsak ennek, de minden vallásnak, minden papnak esküdt ellenségei?” (Mágyar Figyelő, 22. szám 255—253. lap.) Mindig azon nyargal, hogy ha már a választói jogot ki kell terjeszteni, úgy részesüljen benne az ipari munkások, de a mezőgazdasági munkásokat a választói jogosultságból mindenáron ki kell zárni, a legradikálisabb népréteget favorizálja s kész saját fegyvertársává tenni abban a harcban, melyet a „felekezeti demagógia”, értsd: a katolikus nép politikai érvényesülése ellen folytat. A szociáldemokratának a választói korhatárt is kész leszállítani, de ugyanakkor megbélyegzi a becsületes, földmívelő keresztény népet, azt állítja róla, hogy értelmetlensége miatt méltatlan a választói jogra. Az ipari munkásokat, kiknek legnagyobb része gyárakban és műhelyekben a háború szempontjából fontos munkát végeznek, de ridegen elzárkózik a jogoknak a nép fájára való kiterjesztése elől, kik az utolsó vércseppig és utolsó és utolsó leheletig védelmezik a szent és áldott földet, hol annyiszor apáink vére foly s melyhez minden szent nevet egy ezredév csatolt, kik szívük meleg vérének tanuskodnak arról, hogy lelkükben Szent István, Szent László s a Hunyadiak szelleme él, hogy egy nemzet, melynek fiai mehalni tudnak a legfősegesebbeszémekért, rabigába nem görnyedhet. Igaz, hogy hősi önfeláldozá-

suk, a legnagyobb értéknek, az életnek odadobása, gyötrelmek, kínok, nélkülözések nagylelkű szenvedése felett Tisza is zeng dírtibusosokat, de ez nem elég. Jógot adjon nekik! Jógot, jógot, jógot! Mert egyhangú már az egész művelt világnak, még Oroszországot sem véve ki, az a véleménye, hogy akit méltónak találtak arra, hogy a hon szolgálatában fegyvert nyomjanak a kezébe, méltó arra is, hogy a nemzet jogviszonyaiba beleszólhasson.

S mivel indokolja Tisza szükkebltségét? Azzal, hogy a szavazati jógot nem akarja „értelemetlen tömegekbe belefulasztani.” Miért oly rettentően kérlelhetetlen ép a földmívelő s mezőgazdasági munkással szemben? Igaz, hogy nem tett érértésgit, de nem is tehet. A szántáshoz, kapáláshoz, aratáshoz fizikai erő, edzettség, izom kell, ott kell élni a szabad levegőn a zsege gyermekkor óta. S illik e „termelő munkásnak azt felhánytorgaini, hogy neki nincs magasabb műveltsége s emberséges eljárás e őt azért az alkotmány kapujától előlkni. Hisz ha ők is valamennyien tudomásnyos pályára adják a fejüket, lesz sok tudós, de nem lesz kenyér, sem békében, még kevésbbé háboruban.

S mert én becsülöm a paraszt vért, azt is, mely a csatatereken ömlik, azt is, mely a megvető igénytelen gubája alatt rejlik, azt a tisztá nemes vért, mely szolgálóvére sohasom fajulhat, mert tudom, hogy a Tisza választójogi reformja merénylet a 66 százalékból földmívelő nemzet ellen, mert soha olyan világosan mint most, nem érezheti az ország a népakarat parancsoló fölnyét, mint e világháboruban, melyet csak e néppel lehet győzelemesen végüküzdeni s végül, mert Egyházam helyzetét nem valamely hatalmas egyetnek védelmében, de hiva inknek kiterjesztett joggyakorlatában látom biztosítva: tovább akarok és fogok küzdeni a keresztény néppel s a keresztény néppért — mindazok ellen, akik azt marhakereskedők és marhajcsárok módjára ide oda taszigálnak, fejni, nyírni, zsákmányolni akarják.

S ha e küzdelemben a megyeház ülésterében találom akadályokat, nem térek ki előlük. Semmiféle terrornak nem engedek! — vegyék tudomásul ott a tuloldalon. Az igazság előtt meghajlom, de a többség, főleg, a lármázó előtt nem, ha nincs nála az igazság, pedig nem mindig ott az igazság, hol a többség.

Egy hegyi faluba, melynek majdnem valamennyi lakosa golyvász volt, idegen turista tévedt. Láttára a gyermekek beszaladtak anyjukhoz. „Anyánk nézd csak, ennek az embernek golyvája nincs!” S a szigorú anya megdorgatta gyermekét, amiért olyan lefelebarátot kigunyolt, aki nem épnnyaku. . . A 145 cent 10 sem jelenti azt, hogy a 145-nél van az igazság. . .

Még egyet. Ez írásom vastagabb része csak azoknak a munkapártiaknak szól, kik a közgyűlésen a szó szabadságban megakadályoztatás s a tömegőrület látszatával beszédemben megzavartak. A meggyőződéseim és tisztelem munkapárti bizottsági urak ne keressenek üzenetemben sértő iszünációt, mert az távol áll tőlem. Egyébkint ama-

zokat nem akarom sérteni. Ha az igazság fáj nekik, nem tehetek róla. Sőt akarom, hogy fájjon.

Valaki azt mondta nekem, hogy a főispán kedvéért is mérsékelnem kellene magam, mert derék ember s hívő katolikus. Elhizsem s állítom, hogy az illető uriember sem tiszteli s becsüli jobban a főispánt mint én. De önmagam sem akarom megvetni, pedig azt kellene tennem, ha személyes vonatkozások miatt meggyőződésemet elárulnám s elveimet subám alá rejteném.

Viszontlátásra a megyeházán!

Fogadatlan prókátorok.

Ha így fejlődik tovább, a stocholmi konferencia botrányokba fog fulladni. Kissé gyengén, angolkórosan indult maga az egész ügy, de — úgy véljük — komoly, érdemes emberek komoly munkája révén megerősödhetett volna.

Most azonban több oldalról fenyegeti fiaskó ezt a nemzetközinek tervezett vállalkozást. Az entente kormányai ott tartanak, hogy a maguk szociálistáit ki sem eresztik a konferenciára, nehogy nagy, komoly nemzeteket és felelős kormányokat könnyelmű feceségeikkel kompromittáljanak. A szociális radikális vállakon nyugró francia köztársasági kormány egyenesen megtiltja a szociálista vezérek elutazását.

Mi hiszen azért vagyunk Magyarországon, — per sze kieresztettünk öt képviselőt a stocholmi konferenciára. A közméret névsor épületes. Bokányi Dezső, Buchinger Manó, Garami Ernő, dr. Kunfi Zsigmond és Weltner Jakab. Stilszerűen képviselik nemcsak a járszalagjuka füzött keresztény magyar munkások ezreit, de az egész keresztény Magyarországot. Elképzelhetjük, mekkorát néztek Stockholmban, mikor ezeket az ujnapeleltibölceket megpillantották. A jövő cionista államból — ha ugyan meglesz valaha — nem tudnának tipikusabb képviselőket küldeni. Szépet gondolhatnak felőlünk a derek svédok, látva a turáni büszke fajnak ezeket a szlittyavéri reprezentánsait.

No de eddig hagyján. Nehezen tudtuk ugyan elképzelni, hogy ezek a kőfaragó és bádógos műhelyből kiszabadult népfelvilágosítók — akik szentül meg vannak bárgyu követőkkel együtt győződve arról, hogy az ő feladatuk a nagy középkori sötétséget a magyar koponyákából eloszlatni — valami okosat, számbavehető fognak mondhatni ott, ahol világkérdések kerülnek szőnyegre. De elvégre is azt gondoltuk, hogy észrevéve azt, hogy Stockholm nem Budapest s ez a szociálista világparlament nem Tattersal, hangfőtök tessnek szájbőriparban edzett ajkakra s inkább hallgattni fognak, mint beszélni, inkább tanulni, mint oktatni.

Elvégre is — mondjuk így — a magyarországi szociáldemokrácia legkiválóbb képviselői mentek el s ezek csak észre-

A hadikölcsönjegyzéssel nemcsak hazánk javát, hanem saját jól felfogott anyagi érdekünket is szolgáljuk.

fogják ottfenn a svéd fővárosban venni, hogy most az egyszerű jó lesz vigyáznok, mert nem a Trieszti nő üdezdél kertjében szónokolnak söröshordó tetejéről Bögöcs György cipőfélépész készítő elvtársnak a pápi butitárról és egyébektől. Epen ezért azt gondoltuk, hogy a négy jó izraelita fővezér mutatóba magával vitt ötödik keresztény kenyeres pajtásával egyetemben megelégedik azzal, hogy az öndatatos elvtársak borból kúpré- selt néhány ezresbaktó uti- és reprezentációsköltséget elveri, elpezsgözi s aztán rebus bene gestis szépen hazajön és tovább fogja itthon, ebben a mi kis szűkebb Ázsiánkban a kulturát terjeszteni.

Nem így történt. Azt mondja a régi magyar példaszó: a szu már, ha Bécsbe küldik is, számár marad. A mi izraelitáink is megmaradtak Stockholmban is — izraelitáknak és felelőtlen szósztárvároknak.

Ugy látszik, kissé fejükbe szállt a dicsőség gőze, hogy most rajtuk a világ szeme, hogy Jk vannak hívatva megcsinálni azt, amihez Károly király, Vilmos császár, Lloyd George, Poincaré, Kerenski, Hindenburg, és tittu- quanti nem értenek. Ők, az öt napkeleti bölcsek.

És cselekedtek. Azaz, hogy — fecsegték. Bolondokat fecsegték. S ebben igen előnytelentül különböztek például bolgár kollégáinktól, akik jónak látták hangsúlyozni, hogy bár ők sem óhajtanak erőszákosan annexálni, de a holgár vér árán szerzett Dobrudzáról ők, a bulgár szocialisták nem hajlandók lemondani. Sarc nem kell nekik, de nem hajlandók a saját börtükből sebtapaszt rakni a rabolni akart szomszédok: Szerbia és Románia fájó sebéire.

Nem így a mi Jakabjaink. Ezek igen bőkezű gavallérok. Ők egyesítik az összes lengyeleket, visszaállítják Szerbiát, Romániát, Montenegrót. Szerbiának tengeri kikötőt splendoroznak. Minden szerb bugyogót megfoltoztatnak. Minden montenegróinak új kecskét vesznek. Helyreállítják közközlésen az angol csapatok által összerombolt romániai petroléumkutakat, kimeszeltetik a sinajai királyi kastélyt. Németországgal megfizetik Belgium háborus kárát. Újra ültetik a champagnei szőlőket stb. stb. Mi pedig szegre akaszthatjuk a szájunkat. Még jó — mondja a Pesti Hírlap — hogy Magyarországot nem akarják szétosztani.

Tetszik látni: ilyen a magyar szociáldemokrata ész és erkölcs.

De még ez sem minden. Buchinger Manóék és Welner Jakabék azt is elmesélték ott fenn, az svéd fővárosban, hogy nálunk a nacionalizmus uralkodik. A magyarok — legalább tömegesen — még most sem akarnak szidókká lenni. A magyar eke elé fogja a tótot és nyg szántja a földet. A ruháit kifosztja minden vagyonából. A derék, hűségese román már negyven-nyolcban kezdte öldösní Zalathán Enyeden és környékén. A szidók még ma is ghettoiban

lakknak és sárga foltot hordanak Budapesten stb. stb.

De ne folytassuk. Az itt elmondottaknak fele sem tréfa. Nem szólnak most arról, hogy beszéljenek-e ellenségeink annexio nélküli békéről akkor, ha a Nikolajevics meg Bruszilov seregei Debrecennél, a románok Nagyváradnál, a szerbek Szabadkánál állnának. De konstátáljuk azt, hogy a klerikalizmus, feudálisnak épen nem mondható Pesti Hírlap is valóságilag megbotránkozott, nem, fölháborodott azon a sok számárságon, amit ez az ötödik felelőtlen izraelita ott fenn Stockholmban mondott.

Látszik rajtuk, hogy nem az ó vértik folyt patakokban Lembergél, a Doberdón, a vöröstoronyi, duklai és uzsoki szorosnál, nem az ó börtükre megy majd az a rengeteg teher, amit ennek a szenvedő, vérző nemzetnek a háború után a vállalára raknak. Sőt nekik — ugylátszik — a leglealzóbb, legnyolcosabb béke lenne a legkedvesebb, mert pompás

agitációs eszközük lenne, ha elmondhatnák: ime, látjátok elvtársak: *Íde vezetett az az átkozott feudális pápi uralom, mely a háborút csinálta!*

A német szociáldemokraták — úgy látszik németek ők és nem izraeliták — máris tiltakoznak a magyar „ötök” Németországra vonatkozó kijelentései ellen. Czernin nyilatkozik, a magyar kormány finoman az „ötök” szjnalatos kisiklásairól beszél. A Világ is, a Garamiék tejetestvére hallgat, lapul.

Mi pedig, ha rajtunk állna, hazajövetelük után egyszerűen bekasztlanánk pár hónapra ezeket a külföldre ruccant kőtyagos fejd felelőtlen izraelitákat. Hadd aiudják ki a stockholmi pezsgő-ökzta katanjammert. Talán így is lesz.

Morál: a suszter maradjon a kaptánánál, a hajdu ne öntsön haragot, bédógos és kőfaragó legények ne akarjanak világbékét csinálni.

Ők csak terjeszsek itthon a világozságot az öndatatos elvtársak tőkejében.

Krix.

A Székesfehérvári és Fejérmegyei Köz- és Magántisztviselők Fogyasztási szövetkezete.

Igazgatósági ülés. Megkezdli működését.

A Sz. és F. K. és M. F. Sz. elnöksége a következő feliratot bocsátotta ki: Miután az elfogadott alapszabályokat jóváhagyás végett benyújtottuk, a cégjegyzésre való lépéseket a kir. törvényszéknél megtettük tehát a működést megkezdtük, a f. hó 3-án tartott igazgatói bizottsági gyűlés határozata alapján felhívjuk a Szövetkezet tagjait sziveskedjenek a június hóra esedékes 10 k. fizetés részletét a 6 k. beirattási díjjal együtt, Rác Soma igazgató urnál, az Általános Bank és Takarékpénztárnál minél előbb lefizetni, mert az alapszabály szerint az f. hó 8-ig esedékes. Az 1200 koronánál kisebb javadalmazású tagok csak 5 koronás részletekben tartoznak a 120 k. fizetésű összeg lefizetnie. Egyben felkérjük az egyes hatóságok, hivatalok, intézetek és vállalatok főnökeit, hogy a náluk alkalmazásában levő tagok járulékait ők legyenek szivesek beszédni és mindig együtt a pénztárba beszedéltetni.

Uj tagok még jelentkezhetnek, még pedig Vértés Józsefnél a kereskedelmi iskolában.

A Székesfehérvári és Fejérmegyei Köz- és Magántisztviselők Szövetkezete igazgató bizottsága vasárnap tartotta első gyűlését, s azon Széchenyi Viktor gróf főispán, a szövetkezet elnöke elnököt. Kerekes Lajos dr. szívélyesen üdvözölte az új elnököt, mint aki a szövetkezet felvirágzásának hatalmas rugója lesz.

Gróf Széchenyi Viktor főispán bejelentette, hogy a kormánytól már-közben járt, hogy nagyobb kamatmentes kölcsönt kapjon a szövetkezet s erre biztató válasz érkezett. Ideigle-

nes pénztárnokul Rác Soma bankigazgatót kérték fel. Az üzlet ügyrendjének kidolgozására a következőket küldték ki: Hein György főhadnagyot, Kunos Gyulát, Szilágyi Lajost, Rác Somát, Kaltenecker Márton, Köhler Józsefet és Német Istvánt. A házvételre, az üzletvezető kiszemelésére és a jogi tanácsos kijelölésére Kerekes Lajos dr. főjegyzőt és Vértés József tanárt bízták meg. Legközelebb megkezdik az árak beszerzését is.

— Hol legdrágább a buza?

A háborúnak, illetve a háború gazdasági viszonyának sajtságos tüneteivel találkozunk az Egyesült Államokban, ez pedig ma még tulajdonképpen papirosan visel háborút és nem hangzott el részéről az első agyuloves sem. Érdemes az amerikai buzárral alakulásával tüzetesebben foglalkozni, mert nem minden érték nélküli az a tanulság, amelyet ezekből levethatunk. Newyorkban a buzárt ma 307 centtel jegyzik a tőzsdén, annak métermázsája tehát Amerika legnagyobb piacán 55 korona a valutadiferenciák számításba vétele után. Ha számításba vesszük, hogy 1914 június havában, tehát közvetlenül a háború előtt 77 centtel jegyezték a chicagói tőzsdén a buzárt, megállapítható az ez évi május hó 3-iki jegyzésekkel szemben a négy-szeres áremelkedés. Ime, a nagy gabonateremtő Amerikában a háború első szellője milyen magásra hajtotta fel az árakat! Magasabbra mint amilyen árak a külföldi behozattalól teljesen elzárt központi hatalmak piacán érvenyesek a háború harmadik esztendőjének utolsó negyedében.

HIREK.

— Katonai kitüntetések. Súlyos Ferenc szakaszvezető arany vitézségi érmet, Teker János tisztiszolga, Danny László e. é. ö. szakaszvezető 2 osztályú ezüst vitézségi érmet, Németh István, Tulhinger Mihály népfelkelők, Burics János, Himmlersbacher Jakab őrvezetők, Cseri István, Soós Balázs, Biró József honvédek, valamennyien a 17. honvédegylegységben, a bronz vitézségi érmet kapták.

— A ferenciek provinciális. Butykay Antal, a szent Ferenc rendiek provinciális. hétfőn reggel Székesfehérvárra érkezett a helybeli rendház hivatalos látogatására.

— A vasutasok bérmozgalma. A Fejérmegyei Napló megírta, hogy a déli vasutak székesfehérvári műhelyében a munkások negyven százalékos bérmozgalom indítottak. A bérmozgalom két nap alatt végleges elintézését nyert, úgy, hogy szombaton már teljes nyugalommal megindult a hatalmas gépgyár üzeme. Az igazgatóság szót értett a munkások megbíztaival s kölcsönös megállapodás alapján oldót jákneg a kérelmet. A munkások a következő javításokat kapták: napi 1 korona béremelés és 40 korona gyorsgelyl. E segély minden gyermek után 10 koronával több. A családai utókat 50 százalékkal emelték, a külön díjat szintén 50 százalékkal.

— Félhívas. A főreáliskola tanulói az urnapi körmenetén testileg veszek részt. Az igazgató felhívja az ifjakat, hogy csütörtökön jun. 7-én negyed 9 óra az iskola helyiségében gyűljekezzenek.

— Hósi halál. Csutka Jenő léghajószíjást május hó 20-án az olasz fronton hósi halált halt. Egy gyönyörűen induló jövőnek folyását szakította nagy hirtelenséggel végét az átkozott olasz golyó. Mint kis diák, mint a főgimnázium növendéke s mint a budapesti műegyetem növendéke dédelgetett kedvence volt minden felebbvalójának, valamint édesatyjának, aki mint gyári munkás magát megerőtelt munkával igyekezett fiát taníttatni, hogy a benne rejlő kiváló tehetség kifejtésének módját nyújtson. A műegyetem utolsó évéből, mint gépészmérnökjelöltet vitték katonának, s ott becsülettel megállította a helyét s becsülettel küzdött. Hazáért, feláldozta ifju szép életét az édes magyar hazáért. Leleke üdvéért június hó 5-én kedden ünnepléses gyászmissza lesz a felsővárosi templomban.

— Az ipartestület elnöksége felhívja a testület tagjait, hogy az Urnapi körmeneten minél nagyobb számban résztvevő sziveskedjenek. Gyűljekezés reggel 8 órakor az ipartestületnél.

A háboru alatt

— Székesfehérvár cukrot kap a befőzéshez. Az Országos Közéletmezesi Hivatal értesítette Székesfehérvárt, hogy a befőzéshez külön fog cukrot adni a városnak. Mivel azonban kevés cukor van, csak korlátozott mennyiséget adhat s azt kizárólag befőzésre szabad felhasználni. Ezt különben ellenőrzik majd. A városnak jeleznie kell, hogy mennyi cukorra van szüksége.

— Halálozás. Bardón Borbála folyó hó 3 án elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor lesz a Nagy Sándor utca 9 sz. gyászházból.

— Így takarékoskodnak. Utáljuk már a villanyügylet szeretőit, ha sohasem kellene róla írni, de hát lehetetlen. Egyik nap este 8 órakor indítanak áramot szentakárérosság címén. A másik este már világos nappal meggyújtják az összes utcai lámpákat. Harmadik nap pedig még reggel is, amikor már a nap is kikívánkozni kezd az égbe, égnek az utcai lámpák, Mondják kérem, mikor lesz már rend a villanyügyletben? Hát minden szó nélkül el lehet térni, hogy az ipari üzemek a szénhiány cégére alatt tönkremenjenek akkor, amikor még a napsütéses utcákat is megvilágítják. Hát ki parancsol a villanygyárnak? Senki?

— Hus és munkauzsora. Ilos Istvánné Rácutca 26, Vég Józsefné Szénatér 2, Huszár Sándor Rákóczi ut 5, hentesek és mészárosok, a maximális áron felül árultak. Mind-egyik 300—300 K pénzbüntélést kapott. Jencsés József, Antal György Külső-Budai uti lakosok a mezőgazdasági munkáit 100 százalékkal drágábban végezték. A munkauzsoráért 300—300 korona pénzbüntetést kaptak és a munkabérből az uzorarészt vissza kell fizetniük.

— A vagyonadó. A vagyonadó 50,000 korona tiszta, tehát az adóssági teher levonása után megmaradó vagyonnal kezdődik. Akkor is kivétel, ha a készpénzt a családnak 3 gyermeke nevére helyezték el valamely pénzintézetnél, feltéve, hogy erről a pénzügyi hatóság tudomást szerez. A nagykorú gyermekek vagy rokonok vagyonát csak akkor nem számítják a családó vagyonához, ha ezek jövedelmüket nem bocsátják a családó rendelkezésére.

— Rövid hírek. Az Oltáregylet választmányi ülése kedden délután 4 órakor lesz.

Sébesültek érkeztek. Hétfőn reggel sebesültzállító vonat 134 sebesültet hozott Székesfehérvárra s a helybeli hadikórházakban helyezték el őket. Elhelyezésük a legnagyobb gonddal történt. A sebesültek között 6 súlyosan sebesült volt.

Az urnapl lövészkeri sorolásra sorsjegyarúsításra még most is jelentkezhetnek az urilányok. Hasonlóképpen az ajándékokat is elfogadja még a Hadsegélyző hivatala, Mindennemű felvilágosítást a Hadsegélyzőhöz kell fordulni.

Az Ipariskola megtekintése. Schönditsch Lajos felső Ipariskolai tanár megtekintette a székesfehérvári Ipariskolát s minden tekintetben megelégedését fejezte ki.

A legjobb üzlet

Baglyatíz. Tóth János Budai uti 101. számú házában vasnap délután szalma baglya kigyulladt, de idejében eloltották.

— A hadbavontak családjai nak járó államsegélyek fizetés sorrendje június hóban:

- 8-án pénteken 7—8 óráig A, 8—10 óráig B, 10—11 óráig C, 11—12 óráig D.
- 9-én szombaton 7—8 óráig E, 8—9 óráig F, 9—10 óráig G, 10—11 óráig Horváth nevének.
- 10-én vasárnap 8—10 óráig a többi H, 10—fél 11 és P betű.
- 11-én hétfőn 7—8 óráig Király, Kis, Kocsis, Kőszegi 8—9 óráig Kovács nevének, 9—12 óráig a többi K betű.
- 13-án szerdán 7—9 óráig L, 9—10 óráig Mayer, Mészáros, Mikó, Máté, Molnár 10—12 óráig a többi M betű.
- 14-én csütörtökön 7—9 óráig N, 9—10 óráig O betű és Pap és Palkovics nevének, 10—12 óráig a többi P betű.
- 15-én pénteken 7—8 óráig R, 8—10 óráig S, 10—12 óráig Sch. 16-án szombaton 7—8 óráig Szalai, Szelekű, Sziksz, Szűcs nevének, 8—9 óráig Szabó nevének, 9—12 óráig a többi S betű.
- 17-én vasárnap 8—10 óráig T és U betű.
- 18-án hétfőn 8—9 óráig Varga, Weisz, Vincic, Virág, 9—12 óráig a többi V, W és Z.

SZÉNA ÉS SZALMA PRÉSELÉSRE vállalkozókat keresünk, kik saját présszel rendelkeznek. Részletes ajánlatokat Budapesti Takarmánygyár r.-t. Budapest, Batory-utca 5. kérünk.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszser a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király téri gyógyszerárban.

— Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 2 korona, Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban.

— Szeplő, májfit, pörsenés, artisztatlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrém” (ezelőtt Crème de Lakteine), és az párszori használat után az arcot bársonysimává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 120 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárban.

Urania színház.

Kedden, szerdán, csütörtökön június 5, 6, és 7 én: (Urnapij)

A magyar filmmalkotás remekműve!

A FALUROSSZA

Tóth Ede népszínműve :: 5 felvonásban. ::

Mérsékeltlen felemelt helyárák.

Előadások: Kedden és Szerdán fél 7 és fél 9 órakor. Urnapij 3, 5, fél 7 és fél 9-kor.

Hadikölcsönt

NAGY KERESÉTHEZ JUT, ha a **FEJERMEGYE NAPLÓT** és az **„UJ LAPOT”** árusítja.

Lapkithordásra vállalkozók a kiadóhivatalban jelentkezzenek.

Évesátállítás, biztos jövedelem.

Alkalmos könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Dr. Prohászka püspök: „Elmélkedések az Evangéliumról” című műneke bővített és 10 kisalaku kötetre osztott kiadás.

- 1. Roráte coeli vászonkötésben 2— K.
- 2. Gloria in Exelsis vászonkötésben 2— K
- 3. Jordán partjától Táborhegyig 3— K
- 4. Táborhegytől Bethániáig 220 K
- 5. Bethániától a Golgotháig 2— K
- 6. A keresztfa alatt 2— K
- 7. A feltámadott nyomában 240 K
- 8. A Szépszeretet Anyja 2— K
- 9. A pünkösdi lélek 160 K
- 10. A tulvilág tornácaiban 140 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink arát 20 százalékkal felemeljük.

Itt jelent meg Foerster tanár alatt felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete köve 440 K, „” jellem füzve 3— K, „” köve 320 K, „” köve 450 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Jegyezni.

APROHÍRDETÉSEK.

2—3 perfték gépirónó, német nyelvben teljesen jártas, havfizetés 160—200 kor., felvétetik a 35 lk gyal. pótzászfóalj Irodájában; bemutatkozás ugyanott, gyalogsági laktanya, Budai ut.

Egy erős, herélt igazslo, eladó Szárca-utca 19. szám.

Keresek egy háromszobás lakást megfelelő mellékhelyiségekkel november elsejére. Havranek Megyház u. 20.

Ügyes fiut kiadóhivatali inasnak azonnal felvesznek. Könnyű munka és jó fizetés.

Azonnal felvétetik ügyes, jól írni olvasni tudó leány csomagoló-nőnek, Szűts Róbert Városházertéi gyógyszerárában.

Nemes krizantim palánta külféle színű fajtakból kapható: Széchenyi utca 26.

Utcai és piaci árusításra magas jutalék mellett elárusítók kerestetnek. Tízennegy éven felüliek jelentkezhetnek a kiadóhivatalban.

Apolló-színház.

Hétfőn és kedden. június hó 4 és 5-én:

Nagyhatású filmattrakció!

A névtelen ember

Társadalmi dráma 4 felv. A névtelen asszony című híres dáma paudantja. Renek kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor. Rendes helyárák.

Legszébb hadijótékonytságot gyakorolja,

A VILÁGHÁBORU ÁRVÁIT SEGITI MEG, HA LEVELEZÉSÉNÉL ZÁRÓBÉLYEGÜL

— A MŰVÉSZI KIÁLLÍTÁS —

dr. Prohászka Ottokar hadiárvaház LEVÉLZÁRÓ BÉLYEGEIT

HASZNÁLJA. — KAPHATO:

Horváthné és Rónainé papirkereskedésében Kossuth-utca. — Két és tíz filléres levélzáróbélyeg.

A MAGYAR KÖNYVPIACON

ORSZÁGOS FELTŰNÉST KELTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Agoston vallomásai. CSINOS, IZÉSES KIÁLLÍTÁSBAN a két kötetes szép mű 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvkereskedésében kapható, Kossuth-u.

Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.